

*Sulkavaaran
siskokset*

LAINA- LEMPEÄ

Nelli Hietala

Karisto
Helsinki

*Tekijä kiittää kirjailija Kaisa Viitalaa käsikirjoituksen
lukemisesta ja arvokkaasta palautteesta.*

Copyright © Nelli Hietala ja Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-49973-2

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

– [--] Sillä sitä, mitä me täällä meressä pidämme
kauniina, pidetään maan päällä rumana. Ihmiset eivät
hyväksyisi kalanpyrstöäsi, heillä ei ole makua.
Ollakseen heidän mielestään kaunis täytyy omistaa
kaksi kömpelöä tolppaa, joita he sanovat jaloiksi!

Pikku merenneito huokasi ja katseli
surullisena kalanpyrstöään.

– Olkaamme tyytyväisiä! sanoi vanhus.
– Parasta viettää tanssien ja kisaillen ne kolmesataa
vuotta, jotka meidän on elettävä – onhan meillä aikaa!
Sitä tyytyväisempinä voimme sitten nauttia
pitkästä levosta. [--]

H. C. ANDERSEN: PIENI MERENNEITO.
MAILA TALVION SUOMENNOS.

LUKU I, *jossa kaikki on uutta*

– Joo-joo, Heidi vastasi täsmälleen samalla hetkellä kun isä kysyi kolmatta kertaa, pärjäisikö hän varmasti.

Heidi pehmensi kärkevyyttään lisäämällä, että isä oli tehnyt jälleen enemmän kuin tarpeeksi. Isä oli kuitenkin jo eteisessä solmimassa varsilenkkareidensa nauhoja eikä varsinaisesti kuunnellut. Niin kuin ei yleensäkään.

– Soita sitten, jos tarvitset jotakin, äiti muistutti astuessaan hänen ohitseen eteiseen.

Pienet sisustustaulut keinahtivat uhkaavasti äidin heilauttaessa tuulen ja sään pitävän takin ylleen.

Heidi vastasi jälleen myöntävästi, katse kukikkaassa, keraamisessa koristelautasessa, joka oli jäänyt heilumaan eteisen seinälle äidin selän taakse. Hän ei ollut varma toivoiko sen säästyvän putoamiselta vai ei.

– Onhan sinulla Jessin ja Johannan numerot? äiti varmisti vielä sovittaessaan vetoketjun vedintä paikoilleen.

– Menkää nyt jo, Heidi huokaisi.

Koristelautanen näytti jäävän paikoilleen seinälle. Heidi päätti, että se oli hyvä asia. Hyvä enne, vaikka lautanen olikin sovinnainen ja pikkusievä. Päinvastainen lopputulos olisi viivästyttänyt vanhempien lähtöä entisestään, kun äiti olisi ryhtynyt lakaisemaan sirpaleita lattialta.

– Johanna sanoi tulevansa käymään ennen sitä Lapinreissua, sanot sitten hänelle, jos tarvitset tänne jotakin, vaikka kyllähän isäsikin... äiti jatkoi hössötystä vielä ulko-ovea avatessaan.

– Tulen käymään ensi viikolla, isä säesti samalla kun suoristautui ähkäisten.

Heidi myöntyi jälleen, koska tiesi, että se oli ainoa keino nopeuttaa vanhempien poistumista asunnosta. Kaikkein viimeiseksi hän halusi jäädä rappukäytävään näiden kanssa väittelemään. Hänen teki mieli huomauttaa, että hän on 29-vuotias maisteri, joka oli asunut jokseenkin itsenäisesti jo kymmenen vuoden ajan. Hän oli uunituore, täysverinen kirjastonhoitaja. Toisin sanottuna: jopa siinä tapauksessa, että pidettäisiin avoimena teoreettinen mahdollisuus, ettei hän elämäkokemuksistaan huolimatta tietäisi kuinka toimia tätinsä asunnon vedenkeittimen, patterin tai – luoja nähköön – parvekkeen oven kanssa, niin hänellä oli *kaikki* yliopistotasaisen koulutuksen tarjoamat valmiudet etsiä tieto, jonka perusteella tehdä paras mahdollinen ratkaisu tilanteeseen sopivan toimintastrategian löytämiseksi.

Tietenkään Heidi ei sanonut mitään sellaista. Hän tiesi, että vanhempien tarkoitusperät olivat hyvät. He halusivat vain helpottaa hänen arkeaan. Mutta miksi, *oi miksi* he olivat niin kertakaikkisen rasittavia? Niin omiin

huoliinsa juuttuneita, niin täydellisen piittaamattomia hänen toiveistaan, vaikka väittivät kaiken aikaa huolehtivansa hänen hyvinvoinnistaan.

Lopulta, lukuisten varmistusten, ohjeistusten ja varoitusten jälkeen ovi lokahti kiinni äidin ja isän perässä ja kauan kaivattu hiljaisuus laskeutui asuntoon.

Heidi käänsi katseensa kohti vitivalkoista kattoa ja hengitti syvään. Oliko hän tehnyt kammottavan virheen muuttaessaan edes tilapäisesti vain sadan kilometrin päähän vanhemmistaan? Isä oli jo nyt keksinyt jos jonkinlaista pientä fiksattavaa siskonsa asunnossa, jossa Heidin oli määrä asua vain hieman yli kuukausi.

Oli suoranainen ihme, että vanhemmat olivat ylipäätään malttaneet lähteä kotiinsa sen sijaan että olisivat kantaneet patjat olohuoneen lattialle ja jääneet jonkin verukkeen nojalla yöksi. Ehkä he jopa ajattelivat, että olivat saaneet hänet melkein kuin takaisin kotikulmille, kun hän oli suostunut heidän ehdotukseensa tulla tätinsä talonvahdiksi sillä välin, kun tämä viettäisi syyskauden vanhempien lomaosakkeella Fuengirolassa.

Heidin oli pakko myöntää että ehdotus oli vaikuttanut hyvältä. Ehkä liiankin hyvältä. Opintojen päätyttyä vuodenvaihteessa ja maisterin papereiden pudottua postilaatikosta kesällä oli opiskelija-asunnon vuokrasopimuksen jatkaminen vaikuttanut tarpeettomalta rahareiältä, etenkin kun hänellä ei ollut mitään käsitystä siitä, mihin ja milloin työllistyisi.

Syksy tädin asunnossa merkitsi Heidille jatkoaikaa. Hänen ei tarvitsisi muuttaa takaisin vanhempiensa luokse, mutta ei myöskään ratkaista, mihin suuntaisi seuraavaksi. Hän voisi pohtia tilannetta kaikessa rauhassa täällä Sulka-

vaarassa, hakea ehkä joitakin työpaikkoja, jos sopivalta tuntuvia avautuisi, mutta ennen kaikkea: asua ilmaiseksi, poissa vanhempien nurkista.

Olisi kaikesti pitänyt osata ennakoida, että vanhemmat katsoivat sukulaisten nurkkien olevan riittävän omia tup-pautuakseen kylään vaikka harva se päivä.

Heidi nosti äidin sulkemat sälekaihtimet ylös ja heilautti olohuoneen ikkunan auki. Sisään tuulahti kosteaa syysilmaa. Aurinko oli jo painunut viereisen, punatiilisen kerrostalon taa ja ilma oli selvästi viileämpi kuin päivällä. Jostakin leijaili ruoan tuoksu. Talon viereisestä puistosta kantautui lasten ääniä. Koulut olivat alkaneet jo jokunen viikko sitten. Parin viikon päästä pyörähtäisivät käyntiin syksyn viimeisetkin kurssit yliopistolla, tänä vuonna ilman Heidiä. Vaikka valmistuminen oli hänelle yhä ylpeyden aihe, sekoittui saavutukseen nyt myös haikeutta. Opin-tojen päättyminen merkitsi, että yksi ajanjakso oli vääjää-mättä ohi, eivätkä ne ihmiset, joiden kanssa hän oli vii-meiset vuodet viettänyt, olisi enää koskaan samalla tavalla läsnä hänen elämässään. Toki hän voisi tavata heitä silloin tällöin, kutsua kylään vaikka useampiakin opiskelukave-reita yhtä aikaa, mutta ei se olisi enää samanlaista. Hän oli nauttinut yliopistolla vallinneesta yhteisöllisestä ilma-piiristä, joka syntyi siitä että oli useiden samoista asioista kiinnostuneiden ihmisten ympäröimä, vaikkei varsinaisesti tuntenutkaan kaikkia heistä. Nyt se oli lopullisesti mennyttä.

Oli sääli, että sellaiset asiat huomasi oikeastaan vasta jälkeensä.

Heidi karkotti apeuden ailahduksen ajatteleamalla ystä-väänsä Maaritia, joka oli luvannut tulla käymään heti

seuraavana viikonloppuna. He olivat jo ehtineet sopia tutustuvansa paikalliseen baariin yhdessä. Heidi oli ajanut *Keijon kievariksi* nimetyn kuppilan ohitse saapuesaan paikkakunnalle edellisenä päivänä. Hän oli lähettänyt heti Maaritille kuvan sen julkisivusta, jonka repeilevät teippaukset, osittain palavat mainosvalot ja kosteuden syövyttämä julkisivu olivat luoneet vaikutelman ehdasta kauhuelokuvan lavastuksesta. Ellei terassilla olisi istunut muutama ihminen, Heidi olisi epäillyt että baari oli jo aikaa sitten suljettu.

Heidin ajatukset kulkivat Maaritista heidän edelliseen yhteiseen illanviettoonsa, jossa tämä oli muutaman muun vanhan opiskelukaverin kanssa eläytynyt karaokessa Kuningaskobran koreografiaan sellaisella intohimolla että oli unohtanut kokonaan laulaa. Muisto ystävien kiemurtelusta ahtaalla lavalla sai Heidin yhä tirskahtamaan ääneen – käärmetanssi oli ollut pikemminkin kouristeleva kuin seksikäs. Hauska muisto työnsi synkät ajatukset Heidin mielestä ja hänen onnistui karkottaa jossakin syvällä nakertava epäily, mahtaisiko hän vaivalla kokoon puurretusta tutkinnostaan huolimatta työllistyä koskaan.

Valmistumisesta oli kulunut vasta pari kuukautta, joten oli ehdottomasti liian aikaista murehtia tulevaisuutta. Päinvastoin: hänen kannatti keskittyä nauttimaan vapaa-ajastaan.

Kyllä, se oli vapaa-aikaa, vaikkei sille toistaiseksi näyntykään loppua, Heidi tähdensi itselleen vaientaakseen sisällään majailevan pilkunviilaajan, joka takertui siihen, että vapaa-aika oli vapautta *jostakin*, toisin sanottuna työstä, jonka puute nakersi odottamattoman kiusallisesti myös joutilaisuutta.

Heidi käännähti päättäväisesti pois ikkunasta ja keskittyi tarkastelemaan uutta tilapäisasuntoaan kunnolla.

Tädin olohuoneen ikkunaa reunusti mittava kokoelma viherkasveja. Niiden yksityiskohtaiset hoito-ohjeet, joista hänelle oli tiedotettu viestillä jo hyvissä ajoin ennen asunnolle saapumista, oli kiinnitetty magneetilla jääkaapin oveen. Olohuoneen ikkunaa vastapäätä oli vaaleanruskea, epämukavan kova kahden hengen sohva, jossa mahtui juuri ja juuri makaamaan. Huonekalu paljasti, ettei Raija-täti ollut sohvalla makoilevaa tyyppiä. Sohvan vieressä oli samaan kalustoon kuuluva nojatuoli, jonka selkänoja muistutti simpukan kuorta. Ryhmän keskellä oli matala lasipöytä. Kirjahyllyn alatasoa hallitsi televisio. Sen molemmilla puolilla oli pitkä rivi moitteettomasti järjestettyjä, etupäässä ulkomaalaisia dekkareita, yläpuolella olevalla hyllyllä oli tyhjiä kukkavaaseja ja valokuvia, joissa Jessi ja Johanna poseerasivat eri ikäisinä, aina yhtä jähmeinä, suoraan kameraan katsoen.

Jotakin jähmeää oli myös tädin sisustuksessa. Heidi ei osannut sanoa mistä se johtui. Ehkä kyse oli siitä, että täti oli puunannut asunnon nurkkia myöten häntä varten, mikä sai paikan tuntumaan suorastaan asumattomalta. Olohuoneen sohvan ylitse saattoi nähdä eteisen hohtavan valkoisen kaappirivin. Eteisen vieressä makuuhuonetta vastapäätä oli kylpyhuone, jonka vaaleansiniset, kohokuvioiset kaakelit henkivät muutaman vuosikymmenen takaista tunnelmaa.

Tädin makuuhuoneessa ei ollut muuta kuin beigellä täkillä pedattu sänky, suuri kaapisto, josta täti oli tyhjentänyt muutaman hyllyn häntä varten sekä valkoinen yöpöytä, jolla oli lamppu ja herätyskello. Heidi siir-

tyi huokaisten keittiöön, painoi vedenkeittimen päälle ja pudotti yrttiteepussin ainoaan mukanaan tuomaansa mukiin.

Tädillä oli toki astioita yllin kyllin, mutta oma muki tuntui tuovan edes hitusen kodikkuutta asuntoon, jossa juuri mikään ei tuntunut kuuluvan hänelle. Mukin kyljessä virnistivät Tiuhti ja Viuhti. Hän oli saanut sen viime syksynä syntymäpäivälahjaksi Maaritilta, joka oli vinoillut, että kahdenkymmenenyhdeksän vuoden iässä olisi jo korkea aika ryhtyä keräämään astiastoa. Kokoelman alkua merkinnyt muki oli yhä ainoa laatuaan, mutta kukaties parin kuukauden päässä siintävä kolmikymmenvuotispäivä toisi muutoksen tilanteeseen.

Tädin keittiön ikkuna antoi eri suuntaan kuin olohuoneen puistoon avautuva. Alhaalta kadulta kuului vaimeita autojen hurahduksia. Vedenkeittimen napsahdettua pois päältä jopa naapuriasunnosta kantautuva veden kohina kuulosti kovalta. Seinäkello tikitti äänekkäästi. Kestäisi kaiketi aikansa ennen kuin hän tottuisi uuden asunnon ääniin siinä määrin, ettei kiinnittäisi niihin enää huomiota. Toistaiseksi ne kuulostivat kaikki vierailta ja kovilta. Jokainen arkinen rappukäytävästä kantautuva keskustelunpätkä tuntui vain korostavan sitä, kuinka ulkopuolinen hän oli vieraalla paikkakunnalla, vieraassa asunnossa.

Tädillä ei ollut minkäänlaista työpöytää, joten Heidi oli kasannut tietokoneensa, kirjansa, kynänsä, muistiinpanovälineensä – kaiken sellaisen mitä tarvitsi tämän tästä – keittiön ruokapöydälle. Tarroilla koristeltu läppäri ja muistilapuista pullistelevat päiväkirjat näyttivät moitteettoman kiiltäväksi lakatun pöydän päässä siltä kuin olisivat peräisin toisesta todellisuudesta.

Aivan, Heidi pohti kurkkiessaan keittiön pehmeästi liukuviin laatikoihin odotellessaan teensä jäähtymistä juomakelpoiseksi – kuiva-aineet, lautaset, mikit, lasit, ruokailuvälineet, purkit, kulhot ja leivinpaperit olivat kaikki moitteettomassa järjestyksessä – asunnon jähmeys johtui siitä, ettei siellä tuntunut olevan minkäänlaista paikkaa ajattelulle tai millekään muulle henkilökohtaiselle. Missään ei ollut tasoa, jolle olisi voinut kasata keskeneräisiä kirjoja, avaamista odottavia lehtiä, muistiinpanoja, kyniä, kortteja, lehtisiä, päiväkirjoja, kaikkea sitä mihin olisi paneuduttava heti tilaisuuden tullen. Asunto oli kuin hotellihuone tai kulissi. Siltä puuttui ydin, keskikohta.

Kaadettuaan teeveden mukiin Heidi oivalsi, ettei hänkään oikeastaan tarvinnut enää tilaa ajatteluun. Hänen gradunsa oli arvosteltu, siihen liittyvät artikkelit luettu, bookmarkit poistettu, kirjat palautettu kirjastoon. Hänen opintonsa olivat valmiit, eikä hänen tarvitsisi enää perehtyä mihinkään aiheeseen syvällisesti tai perin pohjin, ei ehkä enää koskaan. Niille pienille ajatuksille, joita arki häneltä yhä edellytti, riittäisi hyvin sohva ja keittiön-pöydän kulmaus, aivan niin kuin tädillekin. Aivan niin kuin useimmille muillekin. Ydintä, jonka ympärille Heidi oli viimeiset vuodet elämäänsä kehrännyt, ei enää ollut. Kuukausi sitten velvollisuuksien puute oli tuntunut vielä vapaudelta, nyt hän ei ollut enää lainkaan varma asiasta. Mitä hän nyt tekisi?

LUKU 2,

jossa maistellaan paikallisia herkkuja

Johanna oli ehdottanut, että poikkeaisi Heidin luona seuraavana päivänä samalla, kun toimittaisi leipomoon tekstiileitä. Serkku oli käsityönopettaja, joten se kaiketi selitti tekstiilit, Heidi arveli, vaikkei ollutkaan kysynyt asiasta tarkemmin. Sen sijaan hän oli valmis tarttumaan mihin tahansa tilaisuuteen päästäkseen hetkeksi ulos tädin asunnosta, joten hän tarjoutui tapaamaan serkkunsa leipomossa.

Vanha, keltainen leipomorakennus oli tädin asuntoa vastapäätä ja näkyi keittiön ikkunasta. Tuuletusikkunasta kantautuvista äänistä ja herkullisista tuoksuista päätellen paikka oli aamuisin varsin suosittu.

Johannan pieni, sininen auto kaarsi parkkipaikalle täsmälleen samalla hetkellä, kun Heidi ylitti tien. Varhaisaamun sumu oli haihtunut kesäisen lämpimän ja aurinkoisen sään tieltä jättäen jälkeensä märkiä nurmikaistaleita ajoratojen,

parkkipaikkojen ja jalkakäytävien väleihin. Vain varjopaikat pysyivät viileinä, niin kuin usein tähän aikaan vuodesta.

Johanna nousi autosta ja kiersi avaamaan takakontin. Hänellä oli yllään lyhyt kukallinen mekko, paksut sukahousut ja harmaa neuletakki. Kaunis sää oli innostanut myös Heidin pukeutumaan mekkoon. Hän oli käyttänyt sen valintaan melkoisesti aikaa, koska oli herännyt tavallista aikaisemmin naapuriasunnon ulko-oven kolahdukseen. Mekko oli tummanvihreä ja polvipituinen. Hän toivoi sen olevan huolettoman tyylikäs. Ei liian huomiotaherättävä, mutta sellainen, joka toi esiin hänen parhaat puolensa, kuten sopusuhtaisen ylävartalon ja kauniin hartialinjan. Tumman tukkansa Heidi oli letittänyt tapansa mukaan niin, että letti alkoi vasemman korvan yläpuolelta ja kiersi takakautta oikealle olkapäälle.

– Pitkästä aikaa! Johanna huikkasi tervehdyksen ja kiihuhti valtava kassi kädessään parkkipaikan poikki hänen luokseen.

Läheisestä koivusta maahan sataneet lehdet pyörähtelivät serkun jaloissa. Johannan pysähtyessä ne jäivät täplittämään asfalttia kirkkaan keltaisina kohotakseen jälleen lentoon seuraavan ilmapirran mukana.

– Kiva nähdä, Heidi sanoi.

Johanna jäi seisomaan hänen eteensä sen näköisenä kuin ei olisi ihan varma, pitäisikö heidän halata vai ei. Heidi ei tehnyt aloitetta. He eivät olleet tavanneet toisiaan vuosiin, eikä halailu ollut muutenkaan koskaan muodostunut tavaksi sukulaisten kesken.

Heidi kuuli kysymättäkin vanhemmiltaan säännöllisesti niin Jessin kuin Johannankin kuulumiset. Sen vuoksi hän oli varsin hyvin perillä siitä, että toinen serkuista seu-

rusteli kalastajan, toinen jonkin sortin tutkijan kanssa. Kalastaja oli vanhempien mielestä turvallinen ja varma valinta Johannan puolisoksi, mutta he epäilivät, että tämä oli ajautunut parisuhteeseensa pikemminkin tottumuksesta eikä ollut kartoittanut mahdollisuuksiaan lainkaan sillä pieteetillä, johon hänellä olisi ollut varaa, mikä puolestaan vanhempien mukaan johtui siitä, että serkulla oli aina ollut vähän huono itsetunto.

Johannan isosisko Jessi puolestaan oli vaihtanut uraorientoituneen ex-miehensä – *joka oli kyllä vaikuttanut alusta asti nihkeältä tyypiltä* – johonkin taivaanrannanmaalariin, jonka kanssa tuskin viihtyisi kovin kauan. Vanhemmat eivät tietenkään olleet tavanneet miestä, pariskuntahan oli seurustellut tuskin puolta vuotta, mutta mies kuului olevan kovin erilainen kuin Jessi, joka ei selvästi ymmärtänyt, että liki nelikymppisenä naisen olisi ollut jo syytä rauhoittua ja valita turvallinen kumppani, jonka kanssa asettua aloilleen. Toki vanhemmat ymmärsivät, että serkkujen parisuhdeongelmat johtuivat pohjimmiltaan epävakaaasta lapsuudesta, erityisesti ITE-taiteilijaisästä, joka oli aina ollut hankala tyyppi: impulsiivinen, jääräpäinen ja niin kertakaikkisen *sokea*, mitä omaan jälkikasvuun tuli.

Viime kesänä Heidin serkut olivat päättäneet avata isänsä perinnöksi jättämän *melko erikoisen* taidepihan muutaman kymmenen kilometrin päässä taajaman ulkopuolella. Heidin vanhemmat eivät olleet käyneet talolla sen jälkeen kun täti oli muuttanut sieltä pois iät ja ajat sitten, mutta paikka oli kuulemma *uskomaton*. Tässä kohdasta kertomusta Heidin äidillä oli tapana nostaa kulmakarvansa ja hiljentää äänensä kuiskaukseksi. *Eihän tuol-*

lainen taidepiha mitenkään voisi menestyä, mutta olihan se tietysti kiva, että tytöt olivat keksineet yhteisen ajanvietteen itselleen ja päässeet sopuun perinnönjaosta.

Heidi ei ollut tavannut kumpakaan serkuistaan kymmenen vuoden takaisten ylioppilasjuhliensa jälkeen. Vuosi sitten järjestettyihin serkkujen isän, mainittu ITE-taiteilija Matti Niemisen, hautajaisiin Heidiä ei ollut kutsuttu, eikä hän ollut sitä odottanutkaan. Hänen tätinsähän oli eronnut miehestä jo parikymmentä vuotta sitten, eikä Heidi ollut edesmenneelle taiteilijalle mitään sukua.

Johanna kohensi suuren muovipunoskassin asentoa kädessään.

– Sain tehtäväksi päivittää leipomon ilmettä, Johanna selitti Heidin katseen huomatessaan.

Hän avasi pussia niin, että Heidi näki läjän iloisen värisiä tekstiilejä.

– Luulen, että saan meille tästä hyvästä vähintään ilmaiset teet, Johanna jatkoi.

Johanna veti kassista esiin pienen, kapean mattorullan ja levitti sen auki.

– Teet? Heidi ihmetteli.

– Ei vaan, Johanna naurahti, – kyllä ne minulle tästä maksaakin.

– Ajattelin jo, että onpa surkeaksi mennyt jos ei tuolaisesta hommasta edes kahvia saa, Heidi virnisti takaisin.

– Olen kutonut leipomon vanhat verhot tuohon, Johanna sanoi ja osoitti pikkumaton kelta-oranssia raitaa.

Kudoksessa oli lisäksi vaaleanpunaista, valkoista ja omenanvihreää.

– Kaunis, Heidi sanoi. – Onko se pöytäliina?

Johanna naurahti, mikä sai Heidin epäilemään, että kysymys oli ollut tyhmä.

– Sehän se. Poppanat olivat muotia 70-luvulla. Leipomolla on ensi vuonna 50-vuotisjuhlat, joten ajattelin tuoda paikan historiaa näkyväksi näillä.

Johanna rullasi liinan siististi takaisin kassiin muiden samanlaisten joukkoon. Hän vilkaisi leipomon ulko-ovea sen käydessä.

– Toivotaan nyt, että omistajakin tykkää, hän sanoi.
– Tarvitsetko apua?

– Jos istutaan ulkona, Heidi ehdotti ja käännähti terassia kohti, – on niin kaunis ilmakin.

Johanna nyökkäsi.

– Mitä otat? Voin hakea ja käyn samalla näyttämässä näitä liinoja.

Heidi olisi halunnut maksaa itse oman kahvinsa. Hänestä tuntui jo valmiiksi siltä kuin hän olisi elänyt tätinsä siivellä majoittuessaan tämän asunnossa, vaikka hän tiesikin että asiasta oli kyllä sovittu ja tati oli huojentunut saatuaan kastelijan viherkasveilleen.

Johanna vakuutti Heidille saavansa tarjottavat työsuhte-etuna.

– Täällä on pakko maistaa suklaapullaa, Johanna jatkoi, – tai kinuskisarvea tai porkkanaleivosta. Totta puhuen: myös omenamunkki on pettämätön valinta.

Heidi naurahti listan kuullessaan.

– Onko täällä jotain, mitä ei kannata ottaa? hän uteli.

– Vatruskat, Johanna sanoi madaltaen ääntään luotamuksellisesti, – niitä tehdään vain turisteille, ja koska turisteja ei tähän aikaan vuodesta ole, ovat vatruskatkin kuivia ja kovia.

Heidi nyökytteli ymmärtäväisesti.

– Ehkä sitten porkkanaleivos, hän päätti, – vaikka söin kyllä vasta äsken aamiaista.

Johanna vilkaisi ranteessaan olevaa siroa, vanhanaikaista kultakelloa.

– Ehdit siis herkutella hyvin ennen lounasta, hän nauroi ja suuntasi leipomon ovelle.

Serkussa oli jotain määrittelemätöntä tuttuutta, Heidi pohti Johannan noustessa kevyesti portaita ylös myymälään. Tämä pysähtyi pitämään ovea auki vanhukselle joka pakersi kynnyksen yli ulos rollaattoriinsa nojaten. Jotain selvästi läheisempää ja tunnistettavampaa kuin jossakussa toisessa, viimeksi kymmenen vuoden takaisissa sukujuhlissa tavatussa ihmisessä.

Vanhempiensa keskusteluiden ansiosta hän tietysti tiesi serkustaan melkoisesti, mutta kyse ei ollut vain siitä. Ei liioin siitä, että veri olisi vettä sakeampaa. Pikemmin kuin perimästä biologisessa mielessä, serkun tuttuudessa oli kyse samankaltaisesta kasvatuksesta, jaetuista ylisukupolvisista traumoista, asenteista, arvoista, hiljaisuuksista, kaikesta sellaisesta mikä vaivihkaa siirtyi vanhemmilta lapsille, kun nämä unohtivat vahtia itseään.

Heidi valitsi jalkakäytävän viereisen paikan ja asettui pöytään niin, ettei aurinko häikäissyt silmiä. Varpunen hyppeli köysiaidalla, joka erotti pöytäryhmät tiestä. Viereisessä pöydässä oli ryhmä kovaäänisiä eläkeläisiä. Toiset kuuluivat olevan tulossa ostoksilta, osa lenkiltä, toiset olivat poikenneet myöhäiselle aamukahville. Keskustelu poreili uuden, rakenteilla olevan terveystieteiden keskuksen, uimahallin aukioloaikojen ja muuttolintujen lähdön ympärillä. Joukkioon liittyi yhä lisää väkeä.

– Sinä et taida tarvita tätä? yksi heistä kysyi napatesaan tyhjän tuolin Heidn pöydästä.

– En, Heidi naurahti, – mutta jätä tuo toinen, odotan seuraa.

Valkotukkainen mies vinkkasi hänelle ystävällisesti silmää ja ujuttautui mukaan viereisen pöydän tiivistunnelmaiseen seurueeseen.

Tien toisella puolella, leipomoa vastapäätä, oli ruokakauppa, sen vieressä sekatavarakauppa. Kirjasto, jonne Heidi oli suunnitellut menevänsä heti tilaisuuden tullen, oli hänen takapihaltaan avautuvan puiston toisella laidalla. Välimatkat olivat niin lyhyitä, ettei hänellä todennäköisesti tulisi olemaan juurikaan käyttöä autolle.

Johanna tasapainotteli tarjotinta kantaen pöytään, tervehti nyökkäyksellä yhtä viereisen pöydän seurueesta istuvista vanhemmista naisista ja istahti aurinkoisesti hymyillen Heidiä vastapäätä.

Heidi kiitti serkkuaan kahvista ja porkkanaleivoksesta, jotka tämä nosti hänen eteensä. Leivos oli neliön muotoinen ja sen päällä oli paksun tuorejuustokuorrutuksen lisäksi miniatyyrikokoinen, sokerimassasta muotoiltu porkkana.

Johanna oli selvästi hyvällä tuulella ja kertoikin heti, että leipomon omistaja oli pitänyt hänen tekemistään liinoista. Lisäksi tämä oli näyttänyt vihreää valoa myös Johannan suunnittelemaalle seinävaatteelle.

– Alan tehdä sitä heti palattuani, Johanna sanoi ja kertoi samaan hengenvetoon olevansa lähdössä parin päivän päästä Lappiin poikaystävänsä Henrin, ystävänsä Elisan ja tämän miehen kanssa.

Heidi mainitsi isänsä puhuneen tulevasta matkasta ennen kuin lohkaisi suuhunsa palan porkkanakakkua.

Leivonnaisten kanelinen tuoksu toi etäisesti mieleen joulun, vaikka oli tuskin syyskuu. Heidi myönsi epäröimättä, että se oli yksi parhaista porkkanakakuista, ellei jopa paras, jota hän koskaan oli syönyt. Se oli kostea, kuohkea ja makea, mutta samalla myös täyteläinen ja mausteinen. Sillä oli toisin sanottuna kaikki ne ominaisuudet, joista hän kakuissa piti, mutta jotka harmillisen usein sulkiivat toisensa pois.

Kuten Heidi, myös jotkut muut asiaan perehtyneet ovat saattaneet huomata, että kuohkea tarkoittaa leivonnaisten suhteen aivan liian usein kuivaa ja kananmunan makuista koostumusta, kun taas kostea merkitsee raskasta ja tiiviistä rakennetta. Täyteläisyys on puolestaan usein vain kauniimpi ilmaus ylenpalttiselle rasvaisuudelle aivan kuten mausteisuus sille, että leivonnaisessa on dominoiva maku, joka peittää muut alleen. Mutta tämä kakkupala hipoi täydellisyyttä.

– Minulla olisi oikeastaan matkaan liittyen yksi pyyntö, Johanna sanoi ja vaikutti äkkiä kiusaantuneelta.

Heidi hämmästyi niin, että lopetti kakun lusikoimisen. Häneltä ei juuri koskaan pyydetty mitään.

– Sinähän laulat, etkö vaan? Johanna kysyi.

Heidi nyökkäsi epäröiden. Hän oli käynyt vuosia kuorossa, ollut lukion musiikkipainotteisella luokalla ja soittanut alakouluaikoina viitisen vuotta viuluakin. Musiikkiharrastukset olivat kuitenkin putoilleet yksi toisensa jälkeen pois, kunnes jäljellä olivat vain satunnaiset karaokeillat ja suihkussa laulaminen. Varsinainen syy hänen epäröivään vastaukseensa ei kuitenkaan ollut